

Braňme své právo na stávkou

V posledních letech se opakovaně objevují ze strany zaměstnavatelských sdružení názory, že právo na stávkou není právem zakotveným v mezinárodních dokumentech a záleží tedy na legislativě států, jak právo na stávkou upraví. Proti těmto názorům se musí odbory jako zástupci zaměstnanců zásadně postavit. To je důvod, proč Mezinárodní odborová konfederace vyhlásila na 18. únor 2015 celosvětový Akční den pod heslem „Neberte nám právo na stávkou!“ V prohlášení Mezinárodní odborové konfederace k tomuto tématu se výslovně uvádí: „*Odstranění práva na stávkou z nás udělá otroky, Nepřipustíme, aby k němu došlo.*“

Právo na stávkou bylo vždy chápáno jako základní prostředek pro zaměstnance a jejich organizace k tomu, aby podporovali a bránili své ekonomické a sociální zájmy. Toto právo vyplývá z Úmluvy MOP č. 87 z roku 1948. Konkrétní články úmluvy, ze kterých je právo na stávkou dovozováno, jsou:

Čl.3

(1) Organizace pracovníků a zaměstnavatelů mají právo vypracovávat své stanovy a pravidla, zcela svobodně volit své zástupce, organizovat svoji správu a činnost a formulovat svůj program.

(2) Veřejné orgány se zdrží jakéhokoliv zásahu, který by omezoval toto právo nebo zabraňoval jeho zákonnému vykonávání.

Čl. 10:

V této úmluvě znamená slovo "organizace" každou organizaci pracovníků nebo zaměstnavatelů, která má za cíl podporovat a hájit zájmy pracovníků nebo zaměstnavatelů.

Ustálené právní výklady, stejně jako zavedená praxe, právo na stávkou jako právo vyplývající z Úmluvy MOP č. 87 dlouhodobě uznávají. Právo na stávkou bylo vždy zmiňováno v rozličných rezolucích Mezinárodní organizace práce a opírala se o něj i rozhodnutí soudních institucí. Z veškerých dokumentů bylo vždy zřejmé, že právo na stávkou je neodmyslitelně spjato s právem na svobodu sdružování. Právo na stávkou tak bylo vždy považováno za základní nástroj odborů k dosažení toho, aby jejich aktivity byly efektivní a dosahovaly vytčených cílů. Odborníci z oblasti společenských věd opětovně vyslovovali názor, že na právo na stávkou je třeba nahlížet jako na součást balíčku odborových práv, jehož součástí je dále právo na svobodné sdružování a právo na kolektivní vyjednávání a který ve svém celku konstituuje právo svobody sdružování.

Podle Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 489/1990 Sb. úmluva vstoupila pro Československou socialistickou republiku v platnost dnem 21. ledna 1965. Právo na stávkou v ČR je dále upraveno i v národní legislativě. Konkrétně Listina základních práv a svobod, která je ve smyslu

čl. 3 Ústavy České republiky součástí ústavního pořádku ČR, zajišťuje právo na stávkou ve svém článku 27 odst. 4, který zní: „Právo na stávkou je zaručeno za podmínek stanovených zákonem; toto právo nepřísluší soudcům, prokurátorům, příslušníkům ozbrojených sil a příslušníkům bezpečnostních sborů.“ Jak je všeobecně známo, zákon, který by měl upravovat tyto podmínky, zatím chybí. Pravicové vlády několikrát zpracovaly návrh tohoto zákona, který pochopitelně byl pro odbory velmi nevýhodný a tak absenci zákona zatím můžeme považovat spíše za výhodu. Jediná konkrétní úprava práva na stávkou je obsažena v zákoně o kolektivním vyjednávání, který upravuje výhradně stávkou ve sporu o uzavření kolektivní smlouvy.

ČMKOS naplánovala na podporu Akčního dne na obranu práva na stávkou následující aktivity, ke kterým se v rámci možností připojuje i OS KOVO:

- Zpracování tématu v Sondách, včetně plakátu k využití v ZO (plakát je k dispozici na webu OS KOVO)
- Projednání na Radě ČMKOS 16. 2. 2015
- Využití při mediálních vystoupeních
- Oslovení českých poslanců v Evropském parlamentu s požadavkem vyjádření jejich postoje
- Inicie rezoluce/deklarace skupiny zaměstnanců Evropského hospodářského a sociálního výboru
- Schůzka s příslušnými ministry vlády a následně s premiérem ČR